

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum
dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de
Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini**

Albertus <de Padua>

VIme, 1480

D[omi]nica 23. post penthecosten Ser[monis] lxxvii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

lxvii

dis infantibus hebreorum. nec saulis milites ad mandatum eius inie-
cerit manus in sacerdotes domini. nec beata legio thebeorum maximia-
no iubente eduxit gladium ad necem christiano. Tercius cesar est
corporis nostrum quod superfluitatis quoque eslari grandi exhibuerat. huic
debemus cibum post eslari quiete post labore sonnum per vigilias
et frigus indumenta et fame alimenta in estu refrigerium. et mille
sunt seruitutes quibus obligamini eidez. sed non ita reddam debitu
coepi ut quod dei sunt obliniscam. Ro. 12. Oblectro vos per misericordiam dei
ut exhibeatis corpora vestra hostiam vivente sanctam deo placenter
rationale obsequium vestrum. Quartus cesar natura est quod revera possidet
principatus in rebus humanis. sic quidam dixit. quod natura negat ne
mo felicitatem audiatur. huic debemus quod nre etati duemus sicut dicit
apulus. cum esset paulus loquax cogitabat ut paulus sapientiam ut
paulus. quoniam adest fatus sum vir euacuani ea quae erant pauli. et exinde
ad mores etatis procedamus mature. ultima vero resolutio naturae
in morte est quoniam reddidit corpus terre et spiritus ad deum qui fecit illud
ut dicit Ecclesiastes. Ante cesaris dominium erit in die nouissimo hic
enim infernus est cedens revera reprobos tunc ad penam que habet cesar
sunt dabuntur eidez dicente iudice. ite maledicti in igne eternum
qui patitur est diabolo et angelis eius. illi autem que sunt dei gratia
proletiariorum intrabunt cum illo in gaudium eternum. Quod nobis sit.

Dnica. 23. post penthecosten Ser. lxxvii

Vidente ihu ad turbas. Ecce princeps unus accessit et adorabat eum Christum. Igitur istud idem legitur Magister.
5. et Lucas. 8. in negotiacionibus seculi non prius rem
possidet venale quam prius obtulit pretium habet quod maius
sile recitat historiae principis euangelij. quod princeps salutem filie po-
stulans prius obtulit christo fidei pretium. habens mulier sanguinis fluxum
patiens quoniam efficacius credidit celerius est asculta salutem. Igitur
tria istud euangelium continet. primum est principis deuota supplica-
tio pro filia. secundum est secreta emorrysse sanatio in via. ibi. et ecce
mulier quam sanguinis. tertium est mira puelle suscitatio. ibi. et cum vele-
set ihesus in domum. Circa primum quatuor tanguntur nam permis-
tit christi eruditio: loquente ihu ad turbas: facta fuerat christo adi-
stilus Iohannes baptista. una quod quare videt ipsi et discipuli prophetorum ieiunans
habent frequenter discipuli at christi non ieiunabant. Et ipse respondit quod duae
bonae causae nondum artabant ieiunio. una quidem ratione sue proprie-
tate gaudiose quod non dominus filius spiritus affligi ieiunio quodcumque illis est spiritus
altera causa est quod adhuc erant discipuli veteri vita carnales.
Ieiunium autem ad spiritualis vite pertinet nouitatem. noua autem veteribus
non sunt ieiunenda sic duplice declaravit exemplo scilicet vestimenti
et vini. volentes enim vestimentum reparare antiquum non adhibet amissione.

Sermo

suraz. diuiniturā noni panū q̄ mājor fieret fractura nouo pan
no vetus trahente. alterz exemplaz fuit noui vīni qđ in veteres
nō mittit v̄tres. qz v̄tres disrumpet & effundere t̄ vinū. his dō
temur exemplis. qz noue duerlationis hitus n̄ est dandus eis
qui adhuc carnis nō deserunt veterem vitā. dirumpit em̄ taliū
ppositum. a peior scissura fit. Jo. beatus Berū. ad monasteriū
venientib⁹ dīcebat. si huc venire cūpitis corp⁹ exterius relinque
soli sp̄us intrent. In alio exemplo documentū est ne vite noue
seruorem q̄si nouū vīni v̄llus intromittat in eoc adhuc vetera
sapient⁹. nā frangit corp̄iter & corpus nimio seruore sp̄us in sui
principio buliente. Quō at corrigenda sit vita carnalū acta p̄
sentis euangelij manifestat dū recitat̄ emoroyse sanatio & pu-
elle luscitatio. B. Nam v̄trac⁹ dñico est regata tactu. Sed o
ponit humilis principis accessio: ecce princeps v̄nus accessit:
Q̄har. & Luc. ec̄ principatū eius exprimit. nā dicit q̄ erat p̄n
reps synagoge & nomen eius yairus q̄ illuminans interpretat̄
aut vigilie. q̄nta vero humilitate ad xp̄m accesserit v̄ter q̄ insi-
nuat qū dīcunt q̄ procedit ad pedes eius. nemo em̄ accedit ad
xp̄m nisi h̄c tria habuerit sc̄z principatū vītoꝝ qđ vīz illis do-
mīmet longe nanc⁹ a p̄cōrībo salus. ideo dīc subiectis vigorū
discidite a me qui opamini iniquitatē. Item requiriūt illuminatio
fidei vt sit yairus illuminatus. ps. accedit ad eū. sed vt hoc sie-
ri possit illuminamini & facies v̄re non abundent. Item requiriūt
mentis hūilitas. deus em̄ supbis resistit hūilib⁹ vero dat grām
Tercio ponit eiusdē principis flebil⁹ supplicatio q̄ atinet q̄tuor
Prīmū qđ est cultus diuinitatis: & adorabat eū: cultu latrie q̄
soli deo debet: dicens. dñe: ecce dīfessio p̄tatis. H̄ap. 16. Tu es
dñe qui vite & mortis habes p̄tatem. & deducis ad portas mor-
tis & redidis. Itz exponit additio necessitatis q̄ attestat caritati
: filia mea mō defuncta ē: h̄c dīcto ab̄yit. qz Q̄har. dicit q̄
erat i extre. nis reliqrat. v̄l. fm. Cr̄. qz. dīuetudo rogantū
ē p̄m̄ augē miseriā ut ampli⁹ xp̄m puocat̄ dīxit filiā eē mor-
tuā. Itz petīt subuentio pietatis: h̄c v̄m̄ impone manū tuā sup
eam: nouerat v̄z esse qđ dīat P̄la. 9. Ecce nō est abbreviata
man⁹ eius vt salvare nequeat tū em̄ apperit man⁹ suā implet
omne animal bñdicatione. Sed querit cur iste n̄ arguit petens
xp̄i presentiaz sicut arguit regulus. Jo. 4. q̄ rogabat vt xp̄s de-
scenderet & sanaret filiū eius. dīcit em̄ illi xp̄s increpando. nisi si

gina & pdigia videritis in treditis. Rendenduz est huius Aug. qd
licet filia habuerint vba in petendo. huius tñ fides maior fuit si
de illius. nam ille petebat xpí aduentum anteq; filius moreretur
non putans eū mortuum suscitare posse. iste vbo etiaz ad mortuaz
filiam multabat. Item ponit fidentia spei: & vivet: hoc est illa
manus que mōm pduxit ex nihilo. que spū formauit hoies in
viventem aiam. in q; fons vite est. iō solo tadiu potuit vitā con-
ferre. Quarto ponit supplicacōis exauditio: & surgens ihus ab
ope predicationis qd ahqñ rōne necessitatis imminētis pter-
mittendū est: sequebat eū: precedebat em pñ puelle celerit an-
xius p salutē eius: Et discipuli eius: sic discipuli medicoz illis
admittant cū ad infirmos accedunt. Mar. addit hoc loco q tam
multa turba sequebat xp̄m vt etiā eundē expriment. currebant
etēni oīns qui pdicationi assuerant vt suscitationē puelle moe-
tue viderent. Nota sic dicit Aug. sup ps. 85. cū ora-
mus deo loquim̄. cū vero legentes diuina meditamur. tūc deus
loquit nobis. hinc etiā vt dicit Bern. in speculo monachali
hauriunt aque q in orōne fundunt. vnde xp̄o loquente turbis
princeps accessit adorans euz. qz cū in meditatione ipse loquit
nobis. tunc ad orōnis puocamur deuotionē. Et pñt hinc elici
decem aditiones que requirunt in orōne ad hoc q sit exaudibi-
lis. Prima quidē vt sit de pñncipalib; bonis. iō dñ cuidā nescitis
quid petatis. & Iact. 4. petatis et nō accipitis eo q male petas-
tis. iō qui orabat hoc loco: princeps erat. Tercia aditio est vnde
intentionis vt sit: unus: intentio non in diuīsa cogitatione di-
sparsum. Coz. 6. Qui adheret deo vnus spūs est cū illo. Tertia
aditio est desiderij appinquatio. vñ dñ q: accessit: desiderio sic
publican⁹ a longe stans reatu scientie h; appinquās desiderio
ps. desideriū cordis eoꝝ audiuit auris tua. Quarta aditio est illu-
minate cognitiois vt his q petit se credat posse obtinere. iō iste
princeps: yairus: dictus est p fidei lumē Mar. 11. om̄e qd orā-
tes petatis credite & accepatis. Qnto requiri q sit deuote venera-
tionis: qz adorabat eū: ps. venite adorem⁹ & padam⁹ aī deū
Sexto q sit vē humiliatiois & hoc notat in eo q padit ad pedes
xp̄i Gen. 18. loqr ad dñm meū cū sim puluis & crinis. Septimo
oz q sit timide sideracōis. et hoc notatur quia dominum euz
confessus est Mar. 1. si ego dominus vbi est timor meus hoc est
septimū donum spūs timoris dñi quo beati sūt pau pes sp̄itu
Octavo requiri q sit prudentis explicationis. vt explicat orā-
suam miseriā. non sic quidaz dicit deus nouit quid nobis ex-
pediat quare ergo oz illud exprimere. h; licet om̄ia nouerit. tñ

Sermo

iste princeps necessitatē filie morientis exposuit. Nonō requiriāt
q̄ sit pie postulationis qđ notaē in eo qđ dicit. h̄ veni ēc. Dei
mo requiriāt q̄ sit sperate cōsecutionis. vt q̄ petimus de grā dei
confisi assequi nō dubitemus. Ro. 5. spes non sfundit. vñ dic̄
orans: et vñet: tūc ih̄us qui pūementez atulit grām vt ip̄uz
oraremus. surgit in adiutorium n̄m per grām cōmunicantem
et sequit̄ per grām p̄ficiēt̄ que tria dicit. ps. nam de p̄o m̄ia
inquit eius p̄euemiet̄ me. De sc̄do aut̄. sp̄us tuus bonus dedu-
ret me in terram rectā. De 3°. vero. et misericordia tua subsequat̄ me
omnib⁹ diebo vite mee. Item yairus illuminatus rōnalis et in-
tellectualis nōster sp̄us est. de quo. ps. signatū est sup̄ nos lu-
men vultis tui dñe. qui ideo princeps dñ. quia totius eius qđ
sumus principalis portio est. hui⁹ vero principis filia operatio
est hūana que b̄m rōnez est. Nec vero opatio aut̄ moctur aut̄
infirmit̄ cu pccati venenuz ilb̄ adiungit̄. filia etiam hui⁹ sp̄us
animā carnalis est que fouet aspectu hui⁹ filie pater quilibet ē
curam hūs animazz pro quazz debet esse salute vigilans et aſte-
tus. Item loquente xp̄o turbis princeps accedit ad euz exor-
dium. qm̄ non sumus sufficentes cogitare aliquid a nobis tan-
q̄ ex nobis. sed q̄ sufficiēt̄ nostra ex dō est. Ideo loquente
deo turbis cogitationuz nostrazz excitat somnolētiā. erudit
ignorantiā. turbam cogitationū mitigat et puocat ut sp̄us sui
adideratione habita pro salute p̄pria deprecat et petit duime ma-
nus impositionē qua dat sp̄ussantus. manus ista virtus om̄i
potentis est. de qua. ps. Emitte manū tuam de alto. eripe et li-
bera me de aquis multis et de manu filior̄ alienoz̄. tunc exur-
git in nobis xp̄s qui nos a se surgere facit. tripliciter surgit. po-
sc̄ extuens somnū pigrīt̄. z°. nos eligens ad statum gracie
3°. tribuens presidū glorie. de quib⁹ tribus dicit. ps. Exurge
quare obdormis dñe quo ad primū exurge et ne repellas i finē
quo ad sc̄dm. Exurge dñe adiuua nos et libera nos ppter no-
men tuū quo ad terciū. Item nota b̄m allegorici sensuz
q̄ yairus iste illuminatus moyses ē legislator̄ princeps iudaici
ppli. iste illuminat⁹ fuit intrinsecus ex asortio sermonis dñi et
etiam in fronte claritas erūperet. sic legit̄. z. Cor. 3. q̄ nō po-
terant intendē in moysen ppter claritatem vultus eius. iste v̄
princeps vñus fuit q̄ parem n̄ habuit. sic legit̄ Deut. 34. nō
surrexit ppter ultra in isrl̄ sicut moyses quez nosceret dñs facie
ad faciez. hui⁹ v̄o principis filia p̄plus iudaicus fuit. quem q̄i
filium genuit v̄bo dei ex vtero hūtitis egypciac̄. illū. ii. h̄c
sunt verba eius ad dñm: nunq̄d ego accepi hanc multitudinem

lxvii

vl' genni ut dicas mihi porta eos in sinu tuu sicut portae solet
 nutrit infantuluz. hic plus filia potius d' q' filius. qz effemina
 tus fuit & fragilis. On m oibus pphetis filia pli hui sic noia
 tur vt plurim. Item loqte deo tunc huius pli p manu moy
 si in monte oreb vbi legis pcepta audiebat ab ore dei. ista filia
 mortua est vel morti proximauit adorans vitulum satilem. Cuiq
 iratus deus p hac culpa vellet pdere plm. sic legit Exod. 32.
 Cecidit iste princeps cora deo & exposuit se ire dei ad defensione
 pli. Sic de seipso dicit Deut. 9. Procedi ante dm. 40. diebus
 et. 40. noctibz panem n comedens & aquaz non bibens ppter
 omnia peccata vira. Itē postulanit diuinitatis aduentuz. quia ad
 pli illius salutem n sufficiebat hō dicens Exo. 4. Obsecro dñe
 mitte quē missurus es. specialiter autē peti p vita pli adipiscen
 da impositione diuine manus. manus dei p̄tis filius est p quē
 creata sunt oia. & in cuius pugillo st̄inent. de qua ps. fiat ma
 nus tua sup vizi dextre tue. hec est illa manus quā leprosaz de
 sinu iudaico moyses eduxit. qz reputauimus eum qsi leprosuz &
 pulsus a deo & humiliatum. Sed hec lepra clarissima atq mun
 dissima fuit in candorem versa vt dī Leui. 13. Ista manus sup
 posita fuit indeis vt viuerent. s̄ non recipientibz huius manus
 curam mors subsecuta est. dū vero ad huius principis sanandam
 & suscitandā pcedit filiam ipse pcessit moyses cū virga et lege
 quam sequit̄ xp̄s. sicut heliseus puer suu secutus est ad suscitan
 duz lunamitis filiu quē hiezi puer cū baculo helizei pperando
 premedens suscitare nō potuit sic legit. 4. Re. 4. Scđa ps

Ecando cū dicit. Et ecce mulier. tangitur. f
 secreta emorysse. & sanguinarie sanatio vbi q̄tuor facit
 Primo em̄ tangit genus infirmitatis: & ecce mulier
 vbi nota sexus fragilitas: que sanguinis fluxu pa
 tiebatur: ecce passionis q̄litas: duodecim annis: ecce tpiis dī
 turnitas In euangelio bti marci his tribi supaddunt̄ quatuor
 Primū est qz multis se medicis exposuerat. Scđm quia oia sua
 errogauerat. Terciū qz nihil pſcerat. Qrtum qz etiaz deteri
 habebat pro hac etenī infirmitate curanda ille celestis expecta
 bat medieus. qui nr̄is sanandis languoribz p̄priū effudit sang
 uinez. Scđo tangit huius mulieris deuotio quo ad q̄tuor. pmū
 est fiducie securitas: accessit: dñdenter nō obstante q̄ esset ex le
 ge immūda. cui nō erat licitus cōmunicare enīq̄ Debre. 4. Ade
 mus cū fiducia ad thronū glie eius. vt misericordia cōsequamur
 Scđm est verecundie honestas: retro erubuit em̄ in facie appere
 Tertium est pfecta humiliitas: & extigit similitudinē extremam oram

Sermo

vestimenti eius. xps em̄ habuit simbrias iacintini coloris in q̄ tuoe angulis vestimenti b̄m preceptuz legis. M̄l̄i. 15. indignā se reputauit hec mulier pedes xp̄i vel plenitudinē tangere vestimenti. ideo tetigit simbriā. Quartuz est considerationis intimitas dicebat intra se: 1. Re: i. porro anna loquebat in corde suo tantus labia ipsius mouebant. Q̄ntum est fidei sinceritas: si tetigoero tm̄ vestimenta eius salua ero: rabanus in despatis inquit causis mḡra est extrema necessitas. vnde desperans hec mulier ab omni hūano auxilio didic̄t ex vestimentis xp̄i posse ad ipsi salutem. 2 docuit nos hec mulier q̄ntuz sit corpus xp̄i q̄ in simbria tm̄ monstrauit esse salutis. Tercio ponit hui⁹ fidei cōmedatio: 4 ihs auersus 2 videns eā: Mar. 2 Luc. hūc locū sup̄ plent. dicunt em̄ q̄ statim sanata est mulier ad tactū simbrie et sensit qz lana esset. xps at̄ cognoscens virtutē q̄ de illo exierat auersus ad turbā dicebat: quis tetigit vestimenta mea. tūcas aut̄ negantib⁹ dixit petrus 2 qui cū illo erant discipuli. precep̄toe turbe te cōp̄imunt 2 affligūt. 2 tu dicis quis me tetigit: et dixit ihesus. aliq̄s me tetigit. nā 2 ego noui virtutē de me exisse. 2 circūspiebat vidē eam q̄ hoc fecerat. videns at̄ mulier qz non latuit tremens venit 2 procidit ad pedes eius. et ob quaz causaz tetigerat eū indicauit coraz om̄ni p̄plo. 2 quēadmodum vestim sanata sit. 2 tūc xp̄a: dixit illi fide: ecce securitas fiducia: filia: ecce caritatis grā: fides tua te saluā fecit: ecce credulitatis efficacia. p̄ba in v̄gilio. centona via p̄a salutis. m̄temerata fides 2 mens sibi oscia recti. ¶ Quarto ponit hui⁹ mulieris sanatio: 2 salua facta ē mulier ex illa hora: ex illa hora valz hora qua fide xp̄m tetigit. Querit Cr̄b. quare hanc mulierē latere volentem manifestauerit. Et ad hoc Egre. causas adducit. p̄ane mulier h̄et in se oscie remorsuz. qz atra legis preceptū sanguinaria xp̄m tetigerat. Sedā vt ipsam corrigeret. qz estimabat xp̄m letere. Tertia vt fidem eius cūdīs in exemplū ostenderet. Quarta vt monstraret se oīm cognitorē. Q̄nta vt ostendat qm̄ deus silit sanguinis fluxū. Sexta vt in fide archisynagogū dirigat. ob quā etiā cām sanauit priusq̄ ad filiā eius veniret. iō vt idem dīc fidelior fuit mulier archisynagogo. ille em̄ medīcum ducebatur. huic vō tactus simbrie sufficiebat. ¶ Nō b̄m Amb̄. hec mulier fuit martha-nam vt dicit id. duob̄ sororib⁹ 2 vñico fratri mira xps beneficia attulit dū largum sanguinis fluxū siccavit in martha. dū demones expulit de maria-dum corpus redimiri sp̄us astrinxit in lazaro. Et recitat Eusebius i ecclastica historia q̄ hec mulier sanata ob xp̄i reverentia

lxvii

imaginēz eius iussit fieri in curia sua cū sculptura vestīū & sim-
bria pūt viderat h̄c xp̄m eo tpe quo tangens eū sanata fue-
rat. tunc crescentes h̄c se sub imagine tangerent vestimenta ei⁹.
cū prius nullius essent v̄tutis notabilis ex tūc multis languo-
rib⁹ erat remediū sanitatis. dū vero ista imago cesarea philippi
a fideliō deuotione freq̄tare. sicut dīc Hiero. 6. li. histozie tri-
perīte supuēiens iulianus apostota mīmit⁹ xp̄iam noīs am-
mouit xp̄i imaginē & suā ibidē collocauit que fulminis idū p-
tissa in puluerē est redacta. **I** Nō q̄ sanguinis fluxū patet
qui carnis vicio subiectus fluxu maculat luxurie. Psa. 1. man⁹
vestre. i. opa sanguine plene sūt. hic talis mollis & effeminateus.
mulier potius dīc q̄ vir. isti sūt effeminati qui appuerunt in
terra. & fecerūt abominationes gentiū typō roboaz. sic dicit̄. 3
Reg. 14. dīc aut̄ roboaz latitudō vel impetus aut̄ inclinatio seu
dissipans. qm̄ effeminant̄ viri cū subest latitudō sube & libet tas
aperta. tūc em̄ sequit̄ passionis ipetus. p̄ hoc inclinatio opis.
Vicio est dissipatio oīm bonoz. nature fortune & gr̄e. sicut p̄z
desilio pdigo qui luxuriose viuēdo om̄e sibi datū sube p̄imo
nū dissipauit. qm̄ at̄ duodenarius nūs est suphabundās duo
decim animis hūc subiacet vicio. qui suphabundāt deliquit in
eo. Et attende vt dīc Lx̄. q̄ h̄ mulier multa fuerat p̄essa. q̄a
multa sustinent luxuriosi dura. amara v̄ba eoz etiā q̄s amant
et amariora facta. molestias coepis. occitatē mentis. dāna rez.
odia hom̄i. dispendiū fame. Itēz erogant oīa p̄ voluptate car-
nis etatem decore vigore vitam seipsoz & sua. exemplū hemus
in siche filio emoz. q̄ sua seipm̄ vitā p̄prias cū regno morti expo-
suit p̄ dīma. Item querit aliquā medelā dīc istā passionē. vel vana
gaudia. vel occupacōs inutiles. aut etiā lacrimas stulti effun-
dunt. h̄ nihil p̄fitiūt. q̄ vt dīc v̄rgilius. amoū si talia curat. s̄o
sem̄ h̄nt peius. Vñ Hiero. sup̄ Dsee. li. i. Luxuria inq̄t insacia-
bil est voluptas. & q̄ntomagis capit tantomagis vtentib⁹ se si-
tim creat. v̄res in foenitacōe defitist. & foenandi desideriū nō
quiescit. nemo iḡit ab hoc v̄ cō poterit emūdarī nisi p̄ xp̄z qui
est fons patens domui dauid et h̄stantib⁹ irlm̄ in ablutionem
peccatoris & menstruare. Sic dīc Zach. 13. iḡit ad hunc fontē ac-
cedant atriti. retrostent vereudi. dicant afessi. tangat emūdati-
nam mulier illa q̄ erat in ciuitate peccatrix. sic accedēdo. sic retro-
stando. sic plangēdo. sic osculādo suoꝝ lanit lacrimas pectoruz
Ezech. 16. Lanit te aqua pnie & emūdauit sanguinē tuuz ex te.
qd̄ orant dauid dicens. Asp̄ges me dñe ylopo & mūdabor ēc.
R Sed videam⁹ quenā sit fimbria vestimenti xp̄i. cuius radu-

Sermo

carnis fluxus restringit. vestimentum eternum christi est humanitas eius. sic d ad Phil. 2. q habitu e inuentus ut ho. hoc est tunica talaris ioseph a polimita tincta hodi sanguine. hoc est pallium inde lotum in sanguine vue. De quo Ista. 63. quare rubruz est in dumentu tuu. et vestimenta tua sic calcantia in teatulari. hoc est tunica iacintana pontificis vñ pendent mala aurea et tintinabula. hoc est caritatem vestis nupcialis. qm ut nos sibi amore nuptiali diungere et talem vestem induit. Fimbria vero cu sit extremitas in vestimento. passio filii dei e in carne ubi vestimentis illud humanitatis tanq in termio illuminatum est. Jo. 19. eo clamante illuminatum est. et iacintani coloeis id est celestis merito fuit hoc fimbria. qm celuz appetuerunt nobis et dispositione celesti sic passus est sicut dixit patrem habeo ponendi animam meam. et pilato non haberes inquit patrem in me ullaz. nisi datum esset tibi deus qui tetigerit hanc fimbriam a carnis fluxu mundabit. tangit autem credendo meditando amando copaciendo et sentiendo ea q sunt morte et passionis Christi. ad Phil. 2. Hoc sentite in vobis quod in Christo Ihesu nullum eternum e remediu efficaciter in carnis lasciuia q passioni Christi et morti. tangendo et sentiendo conicare. sentiamur ergo hanc fimbriam id est mortem eius propiciam. scimus atque qui mortem peccatum vivens moritur carni. Ro. 6. si plantati facti sumus similitudini mortis eius simile et resurrectionis erimus scientes quod vetus homo non simil crucifixus est ut destruamus corpus peccati. ut ultra non habiamus peccato igit exhibete vos deo tanquam ex mortuis viventes. non solu aut iste tactus mortificat vicia. sed et preteritum emundat fluxum sanguinis suo immaculato sanguine. Col. 1. Reconciliavit nos in corpe carnis eius per mortem exhibere vos sanctos et immaculatos et irreprehensibiles coram ipso. Item non allegorice quod mulier ista sanguine fluens gentilitas fuit. quod enim relicto vobis deo colebat creaturam ideo fluxit sanguine. transgressio namque primi precepti decalogi de uno deo adorando. rident per plaga egipci Rabanus in qua flumis aqua duersa est in sanguinem. fluuius est cursus vite nostre. Sic prudens illa Tessalites oes inquit mortales. et sic aqua dilabimur terram quoniam non reuertuntur. hoc vobis aqua in sanguinem duerit. cum fluxus vite carnis voluptate et sanguinis maculat. quod vero gentes deo vobis permisso huic erunt creaturae poena q creatore. corruptibilis hois imaginem coluerunt quadrupedum et serpentum venerantes. ideo iusto dei iudicio permisisti sunt labi in omnia flagitia carnis. et fluxus vite eorum in carnis sanguinem est duersus. Sic enim dicit apostolus Rom. propter hoc tradidit illos deus in desideria cordis eorum in in-

lxvii

munditiam ut atumelij^s afficiant corpora sua in semetipis^s. nam
tradidit illos deus in passiones ignominię. nāz femine eo^r &
masculi mutauēt natualez vsum in eū qui est dō natuaz. Et at
tende qz duodecim annis hac laborauit iñf: mitata a duodecim
erat anno^r filia pñcipis moriens. tūc em̄ cepit gentilitas cultu
idolatrie fluē sanguie cū synagoga tpibus abrahē genita ē. at
tende itaqz dñō ad pñcipis filiā suscitandā. ecce gentilitas pue
nit illa vscqz ad finē seculi mortua remanente. sic dicit ps. Ethi
opis pueniet manus eius deo. Ro. 11. Quod querebat israhel
hoc non est dsecutus elecio at gentiū dsecuta est. Sed videam⁹
quō gentilitas sanata sit. accessit em̄ obediēdo. retro accessit in
mutando. Hie. p̄em vocabis me. & post me ingredi n̄ cessabis.
vel retro accessit. qz iam xpo in celis assūpto credidi. ad pri-
ora em̄ ipsius n̄ appmquabit. Gen. 16. hic vidi posteriora vide-
tis me. tetigit etiā hec mulier credendo. nāz et thomas credidit
tangendo. hic tactus est p̄ceptio fidei certa q̄ magis eo a nob̄
remoto in celis facta ē q̄ adhuc ipso pñte. tō alteri ciudā mulie-
ri eum tangē volenti añ celi ascensuz. noli inqt me tangē. non
duz em̄ ascendī ad p̄em meū. tetigit at simbēla vestimenti ei⁹
Vestimentū xp̄i vel est cognatio hūani gñis quam induit b̄m
Ambro. li. de fuga seculi p̄ corporis hm̄oi susceptionem. Vel b̄m
euudem vestimenta eius intelligibila v̄tus dīna est qua mōm
induit. & tanq̄ ea amictus fulget in oībus. oīs em̄ creatūa ve-
stimentū est deitatis p̄ qđ lumen claritatis eius emicat. sicut in
transfiguratione patuit. aut vestimenta eius sūt figure vtriusqz
testamenti & ecclesiē sacra quibz velañ diuinitas. dicente Dyos-
niso. i. ca. ecclesiastice yerachie. neq̄ em̄ possibile est nob̄ lucere
aliter diuinū radiū nisi relatione sacroz velaminū. talibz indu-
mentis vel in v̄ta interim quonsq̄ aptis vultibz nndaz se offe-
rat at templandā. horū velaminuz extrema fimbria scriptūa et sa-
cramenta sūt noui testamenti. quoꝝ tñtu gentes sanant & mu-
dant non līra sed spū qđ nunq̄ potut lex antiqua pficer. Sic
dicit Eph. 5. xps semetipis^s tradidit pro ecclia vt illam sc̄ifici-
cari. mūdans eam lauacro aque in v̄bo vite vt exhiberet ip̄e
gloriosaz eccliam n̄ habentē maculam neq̄ rugam aut aliquid
hm̄oi. sed vt sit sancta & immaculata.

Tercia pars.

Ercio cū d. Et cū venisset x̄. tangit puelle susci- D
tatio Hoc ac loco Q̄ar. & Luc. dicit q̄ xpo differen-
te venie ad domū pñcipis. & loq̄te in aspectu p̄pli ad
mulierē q̄ a fluxu sanguis sanata erat. ecce venerūt
nunq̄ ad principe dientes. qz filia tua mocta ē. qđ ultra ve-
ras mḡim. quo audito ihs dixit. Archisinagogo noli timere

Herm

tummodo credere et sana erit. Venies ergo domini principis suscitem filium eius. ubi quicunque tangunt. Primus est plangentium vanalamentatio: et cum venisset ihesu in domo principis et vidisset tibaines: sic dicunt tibia canentes. hoc enim musicum instrumentum permisit ex antiquo funeribus plangendis adhibitus est ut dicit yso quo preuocabant putes ad luctum et sicut tales pompe funeris portavimus solatia quam remedia mortuorum ut dicit augustinus: et turbam tumultuantem: in preparatione funeralium. hic etiam tumultus erat plangentium et flentium naz ut dicit marcus. videt tumultum et flentes et vultantes multum. hec ploratus vanitas est. quod mortui plangunt mortuos: cur potius non plangunt seipos. nihil etiam luctu dignum est nisi culpa. mori atque naturale est. Legimus tamen christum dominum in morte lazari planuisse. sed ut dicit ambrosius. Iherusalem planxit misericordiam. quod pro peccante homine mortis pena meruit. 2º ponitur merentium pia solatio: dicebat enim. recedite non est enim mortua puella haec dormit. Beda. hoibus inquit mortua erat qui suscitare non possumus. deo autem dormiebat in cuius dispositione et aia recepta viviebat et caro resuscitando quiescebat. unde per defunctionis orationem ecclesia dicitur cui oia vivunt et cui non percurent corpora nostra haec mutantur in melius. et deridebant eum: quoniam certi illis erat quod esset mortua. Ecce quia plangentibus facti sunt tristores. et vero deriso erat fletus ille mortuorum. quod ad mortem properantes plangebant mortuum. si plangendi sunt mortui eorum prava vita magis dolenda est. 3º Ponit misericordia deitatis opatio. et pro quidem tumultuantes mandauit eis: et cum electa esset turba: non merebantur resurrectionem vide qui plangebant mortuum. et eum qui resurrexis et vita est trahabant. Secundus electis ipse: intravit. et ut dicit marcus. et lucas. non promisit secum ingredi nisi priorem et minorem puerum et tres ex discipulis suis scilicet petrum et iohannem et iacobum fratrem iohannis. 3º opatio sequitur: et te nunc manus eius: 4º ponit eius imperium: et dixit: tu clamore haec lucas. ut a circumstantibus audiret. ne aliquis suspicaretur in operis deitatis esse magici: puerilla surge. 5º quod ipse dixit et facta sunt. sed quid vita beneficii: et surrexit puerilla: cuiusmodi resurrectionis duo signa marcus tangit. unus quod ambulabat. alterum quod iussit illi dare manducare. 4º ponit huius rei fame dilatio: et exhortatio fama haec in universam terram illam: scilicet pauperrime galilee. N. Et attende quod virtus domini non potest occulteri. ipse Christus turbis electis patiens arbitris clam in domo patribus suscitauit puellam. quibus vehementer precepit ne rem factam alicui dicarent. sic refert marcus. et lucas. et tamen rei magnitudo latere non potuit. modicū enim est virtus extendere famam ut dicit papa. haec virtus tanta est efficacie ut quanto occultat tanto amplius perdeat. nec virtus esse manifestat nisi cum laudibus ab.

lxvii

scendit hominem. Nota quod beneus Gre. 4. mox. dicit Quod peccatum quatuor modis agit in corde. et quatuor alijs modis in opere perpetratur. in corde quidem agit pro suggestione adulterij tanquam serpente. Item delectatione carnis quam muliere. Item consensu ipsius quam tanquam viro. Item defensionis audacia. unde se defendens dixit ad amicorum quae debili mihi socias. dedit mihi et comedi. In opere vero quatuor rursus modis peccatum committitur. pro quidem latenter agit. 2o absque verecundia aperte in publicum. 3o in suetudinem ducit. 4o falsa spe venie aut certa desperacione nutrit. Dicitur sciendum autem quod si eum emorissa certa significat peccati speciem. ita puella in domo mortua decommunit pressus cuiuscumque peccati signat. Et pro quidem sicut peccatum adhuc existens in corde antequam per audaciam defendatur. Nam hinc Lucam. hec puella moriebatur. hinc Mar. erat in extremis. hinc Mat. iam mortua erat. moritur quidem aia veneno suggestionis accepto. laborat autem in extremis delectationis resolutione. sed mortua est sensu quam veneno ad cor pertingente. Item hec puella quod in domo mortua erat hinc Gre. potest etiam significare peccatum operis adhuc latentis. et quod non sunt manifestanda occulta crimina. ideo ad suscitacionem eius pauca admissa sunt. et mandatum est ne res iret in publicum. sed quod mors adolescentis unice videtur sicut iam peccatum manifestum. id publice suscitatus est. Quia vero mors lazari quadridam iam peccatum ex suetudine inualescens. signabat id publice et cum clamore atque lacrimis Christi ad vitam rediit. 49 vero mortuus non legitur suscitatus a Christo. de quo dicit. dimitte mortuos sepelire mortuos suos mortui mortuos sepelunt. cum peccatores faciat peccatoribus. Per hanc igitur puellam mortuam in domo tres gradus peccati cordis et primus processus mali operis significatur. tibices huic anime mortue funeralia prosequentes. maligni spiritus sunt tristis eam carmine demulcentes. cum aut suggestant culpam granem non esse aut etiam prenderent. aut ex impulso detingisse hunc ultenius non futurum aut filia alios age. aut dei pietatem pronam esse ad miserandum. aut subesse pnie spiritum. hec sunt mesta carmina demonum que mortuam animam non suscitata hunc ad sonoribus ducunt quibus carminibus boeticum illum phormium demulcebant. donec summa phoebe tale lugubre carmen ammonit. Vsa. 5. Cythara et lyra et typans et tybia et vina in coniunctu viris et opus domini non respicatis nec opera manus eius consideratis. propterea duximus est captiuus plus meus quod non habuit scientias et nobiles eius interierunt fame. et multitudine eius sit exaruit. propterea infernum dilatauit animam suam. et apperuit os suus absque vello terrori. et descendebat fortis eius et ipsi ei et sublimes ei et gloriosi ad eum. Itene turba tumultus est affusio cogitatum circa mortuam animam importune sonas. Unde Gre. 31. mox. ea. 29. per inquit vicaria

Sermo

decepte menti q̄si de quadā rōe se inserit. h̄ innumera q̄ sequunt
dū hanc ad oēm insamā p̄trahunt q̄si bestiali clamore afūdūt
Sz venit ihs ad domū d̄sciencie n̄re muocat⁹. venit inq̄ oculis
tis inspirationib⁹ aptis admonicō ibo tpalib⁹ flagellis mentem
scutiens. sic mala ancilla pulsante dñā ad hostiū scutit. a p̄mo
quidē solatores tibiciens ejcit a turbā cogitationū sedat stre
pitantiū ad q̄ ejt̄enda si v̄buz impiale n̄ sufficerit etiā flagel
lo de fumiculis facto. vendētes a ementes de templo ejcit. P
Deinde permittit spez vite dīces. n̄ est mortua puella h̄ dormit
h̄i mortua ē qui lūa v̄tute de morte culpe ad vite grām rediē n̄
p̄st. deo aut̄ soluz illud est mortuū qđ vite b̄fūtū respuit: h̄
dormit: vmbra mortis dormitio ē. Et phia de Boecio. Letar
gū inquit patit. dormit at̄ qui a si p̄cti somno occupat. tñ re
mne grām suscipit. h̄ videam⁹ ne somnus ille longior sit. hora
inquit apls est nos de sōpno surge. p̄prior em̄ salus n̄ra adue
nit. h̄ videte q̄r hm̄i spez vite derident tibianee a cogitationū
tumultus. si dicat xp̄s viuet aia hec ille imprudenter derisorie
se offerit cordi: nunqđ inquit sine nob̄ esse poteris. sic b̄to au
gustino cū aiaz eius suscitare vellet xp̄s submurmurabāt nuge
et vanitates d̄suete dicentes. dimittis ne nos a momēto isto
non erimus tecū in eternū. a moento isto n̄ tibi licetit. a illud
v̄sq̄ in eternū a q̄ suggerebant. Tercio intrat salvator aiam in
tima p̄cordia penetrans. oia discutiens mūma. p̄quirēs abscon
dita. illustrans obscura. viuificās mortua. disponēs inordiata
talem suscipiam⁹ hospitē leti mediū languidi. vitā mortui di
centes suscepimus deus mīaz tuā in medio templi tui. Quarto
manū tenet cū opus p̄hibet iam mente deceptū. vel manū tenet
cū occultū p̄ctū ne v̄terius poēdat retinet. ps. tenuisti manūz
dexraz meā a in voluntate tua deduxisti me. 1 Reg. 25. Vint
dñs qui p̄hibuit me ne facerē malū istud. Amb. dicit b̄tus ille
cū manū tenet sapia. vtinaz meos q̄ teneat adus. teneat ma
nū iūsticia teneat dei v̄bū. inducat impenetralia sua. sp̄m auer
tat erroris. auertat salutis. dari mihi iubeat manducare q̄r pa
nis celestis ē dei verbū. Qnto dei verbū vite v̄bo v̄taz tribuit
dicens. puella surge. O vtinā clamor iste verbi dñi. verbū p̄ris
suscitet mortuā aiam meā. a audiā qđ loquač in me dñs de⁹
et liquefias aia mea vt dilectus locut⁹ ē mihi. Sexto loco vi
ta infundit surgit iaceis a ad suprema erigit. ambulat q̄ p̄i⁹
cū pedib⁹ ligata erat. a in bono puehit. dat illi cibis v̄bi spiri
tualis q̄ terrena tūmmodo sapiebat. Sz nunc dīc q̄ dulcia fauca

lxviii

bus meis eloquia tua sup mel oei meo. Ad cuiusmodi suscitato-
nez vocant p̄na correccio. materna desolatio. petri auditoritas &
recognitio. Ioh̄is caritas & gratificatio. atq̄ iacobi virilitas &
supplantatio. Item nō allegorice qz synagoga manet clausa i
domo n̄ audiens pdire in publicū & mortua ē. Qm̄ h̄m Aug. le-
galia & mortua sūt & mortisera. Interim vero dū ad fidem xp̄i sa-
nata venit gentilitas. funeralia iudei agūt. cultū plangētes in-
dācū. Nier. 9. Cōtemplamini & vocate lamentatiōes & veniat
ad eas q̄ sapientes sūt mīstite & sperate festinēt & assumant sup-
vos lamentū. deducant oculi v̄i lacrīas. & palpebre vestre de-
fluant aquis. qz vox lamentatiōis audita ē de syon. qm̄ vastati-
sumus & dūsi vehementēt qz dereliquimus terrā. qm̄ deiecta sūt ta-
bernacula nr̄a. sed ad domū isrl̄ cū intrauerit plenitudo gentiū
in fine m̄di veniet dñs & eiectis vanis lamentis intrās indeoꝝ
corda. filie p̄ncipis apprehendet manūz vt recta opeꝝ vt post se
trahat & tunc viuet puebla que adhuc mortua plangit. Tren
quarto. Sp̄ritus oris nostri christus occisus ē in pctis nostris
cui diximus in umbra tua viuemus in gentibꝫ. Rogemus er-
go deum vt nos mundet & viuifiet.

Dñica. 24. post penthe. Sermo lxviii.

Prima pars.

Om̄ videris abominationem desolationis que
dicta est a Daniele p̄pheta stante in loco sancto x̄.
Q̄at. 24. idem legit̄ Mar. 13. & Luc. 21. iustuz est
vt res unaqueq; tpi auemiat. & qz dñica ista vlti-
ma est offitioꝝ. id legit̄ euangelium in ea qd̄ de his
tractat que in fine seculi futura sūt. Sicut at dīc beatus Grego
34. moa. in p̄ncipio. finis m̄di hui⁹ qualis futurus sit. dēphēn
di p̄t ex etatibꝫ hōis vnius. nr̄a em̄ etas per mueniles annos
roboratius viget. in senili aut̄ tpe duz vementibꝫ annis augēt
crebrescentibꝫ morbꝫ extoquīt. sic et m̄di tps dū venientibꝫ an-
nis augēt crebrescentibꝫ malis afficit. crescent tpa. crescent et
mundi mala iam seris. et contra mundum totis viribꝫ antis
quus hostis. eo magis insurgit quo ipsius finem proximiorē
conspicat. sciens temptandi licentiam sibi tollendam. et se de
proximo fore damnandum. sed contra hostis huiusmodi impe-
tum salvator noster dat refugium. dat consilium. dat etiam
subsidium. Refugium quidem primo aduersus violentiam